

Yargı 'dur' diyor, HES durmuyor

İSMAİL SAYMAZ

İSTANBUL - Rize'nin Çayeli ilçesindeki Senoz Vadisi üzerinde, 'CED gerekli değildir' raporuyla inşa edilmeye başlanan Uzundere 1 ve Uzundere 2 regülatörleri, yargı kararlarına rağmen durdurulmuyor. Rize İdare Mahkemesi'nin 'Durdurun' dediği HES inşaatı, Rize Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün yargının etrafından dolanan kararlarıyla devam etmişti. Müdürlük, bu alan için yeni bir 'CED gerekli değildir' raporu vermişti. Mahkeme, bunu da durdurdu. Fakat sonuç değişmedi: 25 Mart'ta Senoz Vadisi'ne giden jandarma, faaliyetin sürdüğünü tutanak altına aldı.

Senoz Vadisi üzerindeki ve üç hidroelektrik santralını (HES) kapsayan Uzundere 2 Regülatörü Çevre ve Orman Bakanlığı'nın 13 Temmuz 2006'da verdiği "Çevre Etki Değerlendirmesi (CED) raporu gerekli değildir" oluru üzerine Atabey Enerji Üretim Sanayi ile Koçoğlu firmaları tarafından kuruldu. İnşaatın doğal yapıda yarattığı tahribatlar üzerine Senoz Yöresi Derneği Avukatı Münir Yazıcı, yürütmenin durdurulması için Rize İdare Mahkemesi'ne başvurdu. Mahkeme, 26 Şubat 2009'da yürütmeyi durdurdu.

Bu arada Çevre ve Orman Bakanlığı CED ve Planlama Genel Müdürlüğü, yürütmenin durdurulması ve iptal kararlarına karşılık, bu kararların gereğinin yerine getirilmesinden önce çevre emniyetinin alınması, can ve mal

Rize'de 'CED gerekli değildir' raporuyla inşa edilen santral için yargı 'yürütmeyi durdurma' kararı verdi, jandarma baskını inşaatın devam ettiğini gösterdi

Senoz Vadisi'nde inşa edilen Uzundere 2 regülatörüne 25 Mart'ta baskın yapıldı. Jandarma iş makinesi ve işçilerin çalışmasını tutanak altına aldı.

güvenliğinin sağlanması ve çevre sorunlarına yol açacak durumların ortadan kaldırılmasına yönelik olarak firmalara makul süreler verilmesine ilişkin 13 Şubat 2009'da genelge çıkarmıştı. Firma, genelgeden yararlanmak için valiliğe başvurdu. Valilik, "Can ve mal kaybı açısından alınması zorunlu tedbirlerin alınması ve bunlar dışında faaliyette bulunulmaması" yönünde olur verdi. Böylece inşaat sürdü.

Fakat bu arada firma, 20 Mayıs 2009'da da aynı bölge için yeni projeye

başvurmuştu. Rize Çevre ve Orman Müdürlüğü, 30 Temmuz 2009'da "CED gerekli değildir" onayı verdi. Böylece 'yargı' kararının çevresinden dolanıldı.

Uzundere 1'de de aynı süreç

Rize İdare Mahkemesi, 'yürütmeyi durdurma' kararını 19 Kasım'da iptale dönüştürse de faaliyet devam etti. Dolayısıyla ikinci "CED gerekli değildir" raporuna da dava açıldı. İdari Mahkemesi, 23 Şubat 2010'da bunu da durdurdu. Karar, 12 Mart'ta tebliğ

edildi. Jandarma 25 Mart'ta inceleme için gittiğinde, bir iş makinesi ve dört işçi çalışıyordu. Tutanak tutuldu.

Aslında aynı süreç, Uzundere 1'de de yaşandı. Bu HES, Karadeniz Elektrik Üretim Sanayi tarafından 3 Şubat 2006'da "CED gerekli değildir" raporuyla yapılmaya başlanmıştı. Rize İdare Mahkemesi yürütmeyi durdurursa da şirket kapasite arttırımına gidip yeni projeye başvurarak, kararı pasifize etmişti. Rize Çevre ve Orman İl Müdürlüğü de 27 Ocak 2009'da yeniden "CED gerekli değildir" raporu vermişti. O yüzden, yürütme durmamıştı.

Firma, Uzundere 2'de olduğu gibi, genelge doğrultusunda başvuruda bulunmuş, 12 Mart'ta izin almıştı. Ancak 15 Mayıs'ta yapılan incelemede, operasyonun 'acil işleri' değil inşaatı bitirmeye yönelik olduğu saptanmıştı. Ve 15 Mayıs'ta izin iptal edilmişti.

Firma CED ve Planlama Genel Müdürlüğü'ne aynı proje için yeni başvuru yaparken süreç devam ediyor.

'Derelerin Kardeşliği Platformu' Dönem sözcüsü Ömer Şan, biyolojik zenginliğiyle uluslararası öneme sahip vadiye projeler için 'CED gerekli değildir' karar verilerek bölgede doğa katliamının önünü açtığını savundu.

Akarsulardaki su işletme hakkının devriyle birçok şirket lisans almış ve "CED gerekli değildir" raporuyla faaliyete başlamıştı. Ancak HES'lerin doğada yarattığı tahribatın yargıya taşınması sonrası bu kararlar iptal edilmişti.

FOTOĞRAF: MUHAMMET KAÇAR / DHA